

Č. 10.298.

Pojištění nemocenské: Pojistné povinnosti podle zák. č. 268/19 podléhá domácí dělník, třebaž živn. práce nevykonává na základě poměru pracovního nebo služebního a třebaž je vykonává na zakázku jako zaměstnání vedlejší.

(Nález ze dne 24. ledna 1933 č. 1156.)

Prejudikatura: Boh. A 8328/30

Věc: František N. v N. proti ministerstvu sociální péče o nemocenské pojištění.

Výrok: Naříkané rozhodnutí zrušuje se pro vadnost řízení.

Důvody: Výměrem z 22. března 1926 rozhodla osp v Náchodě na základě ustanovení § 41 odst. 1 nemoc. zák. z 30. března 1888 č. 33 ř. z., že st-l je povinen zaplatiti dodatečně okresní nemocenské pokladně v N. nemocenské pojistné příspěvky za Antonína B., domácího tkalce v B., až do 13. dubna 1924, a to vzhledem k ustanovení § 3 odst. 2 zák. z 8. února 1909 č. 29 ř. z. od 1. července 1919, neboť konaným šetřením a výsledkem svědků bylo zjištěno, že Antonín B. pracoval pravidelně od r. 1915 do 13. dubna 1924 pro st-lův tkalcovský závod v N. jako domácí tkadlec a podléhal tudíž podle výslovného ustanovení § 1 odst. 2 nemoc. zák. ve znění novely z 15. května 1919 č. 268 Sb. nemocenské pojistné povinnosti, a to ode dne 1. července 1919. Že Antonín B. při tom krátkou dobu byl také faktorem, t. j. přijímal surovinu od st-le, dodával jiným tkalcům ke zpracování a hotové zboží zase st-li odváděl, jest při celkovém a pravidelném jeho zaměstnání pro st-lův závod jako domácího tkalce vůbec nerozhodno, neboť hlavním zaměstnáním jeho v této době bylo rovněž domácí tkalcovství, a práce faktorské vykonával při tom jen příležitostně jako zaměstnání vedlejší a vždy jen poměrně krátký čas.

Rozhodnutím z 25. července 1927 nevyhověla zsp v Praze odvolání a potvrdila v odpor vzatý výměr z důvodů v něm uvedených s podotknutím, že Antonín B. pracoval pro st-le teprve od r. 1917, poněvadž provozuje živnost tkalcovskou teprve od tohoto roku. Pokud jde o námitku, že Antonín B. pracoval pouze příležitostně, kdy mu zbýval čas, připomenuto, že domácí dělníci podléhají podle zák. č. 268/19 pojistné povinnosti, i když jejich živn. zaměstnání jest zaměstnáním vedlejším. Záleží jedině na tom, že zaměstnání to jest jejich zaměstnáním pravidelným, což v daném případě vzhledem na dlouhou dobu tohoto pracovního poměru jest prokázáno.

Po provedeném šetření vyslovilo min. soc. péče nař. rozhodnutím, že st-lovu odvolání nevyhovuje a v odpor vzaté rozhodnutí potvrzuje z důvodů v něm uvedených s dodatkem, že i z výsledku dodatečného šetření jde najevo, že Antonín B. pracoval pro st-le jako domácí dělník od 1. července 1919 do 13. dubna 1924 a že zaměstnání Antonína B. jako domácího tkalce bylo jeho zaměstnáním pravidelným, ba dokonce i hlavním.

O stížnosti do tohoto rozhodnutí uvažil nss:

V § 1 odst. 1 nemoc. zák. ve znění novely č. 268/19 jest stanoveno, že pro případ nemoci jsou podle tohoto zákona pojištěny všechny osoby, jež vykonávají práce a služby na základě poměru pracovního, služebního neb učňovského a nevykonávají jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně. Dále se stanoví v odst. 2, že pojištěni jsou také domácí dělníci, t. j. osoby, jež nejsou živnostníky podle řádu živn., pravidelně a nikoli pouze příležitostně vykonávají živn. práce na zakázku jednoho nebo několika zaměstnavatelů mimo dílnu zaměstnavatelovu, i tenkrát, byla-li jim práce přidělena osobami zprostředkujícími (skladovými mistry a pod.).

Prvou otázkou, kterou se jest nss-u zabýváti vzhledem ke stanovisku stížnosti, jest, zda ustanovení 1. odstavce, jež výkon prací neb služeb podrobuje pojistné povinnosti jen tenkrát, děje-li se na základě poměru pracovního nebo služebního a pojistnou povinnost vylučuje, jde-li o zaměstnání vedlejší, platí též pro pojistnou povinnost domácích dělníků, o nichž jest dáno zvláštní ustanovení v odst. 2, čili jinými slovy, zda předpoklady pojistné povinnosti domácích dělníků jsou určeny nejen zvláštním ustanovením odst. 2, nýbrž i rámcovým předpisem odst. 1.

Otázkou tou zabýval se nss již v několika svých nálezech, tak na př. v nál. Boh. A 3834/24 a 8328/30 a z důvodů, na něž lze poukázati podle ustanovení § 44 jedn. řádu, dospěl v nich k závěru, že zákon neztotožňuje domácí dělníky pojmově s osobami podrobenými povinnému pojištění podle odst. 1 a že pojistnou povinnost domácích dělníků sluší posuzovati výhradně podle ustanovení odst. 2, kdežto hlediska, jež jako předpoklady pojistné povinnosti jsou stanoveny v odst. 1, jsou pro pojistnou povinnost domácích dělníků zcela nerozhodna.

Pak ovšem jest domácí dělník podroben pojistné povinnosti přes to, že živn. práce nevykonává na základě poměru pracovního nebo služebního, a není z pojistné povinnosti vyloučen skutečností, že živn. práce na zakázku vykonává jako zaměstnání vedlejší, když tyto předpoklady jako podmínky pojistné povinnosti nebo výluky z ní v odst. 2 stanoveny nejsou.

Nepochybil proto žal. úřad, jestliže uvažuje o pojistné povinnosti Antonína B. jako domácího dělníka těmito hlediskům podle odst. 1 nepřiznal významu, nýbrž posoudil ji výhradně podle odst. 2. Vychází-li stížnost z názoru opačného, není v tomto směru důvodna.

Stížnost ovšem nebrojí proti nař. rozhodnutí jen tímto názorem, jehož bezdůvodnost právě byla uznána, nýbrž vznáší na spor další otázku, lze-li na Antonína B. vůbec pohlížeti jako na domácího dělníka, jak jest ve smyslu cit. 2. odstavce pojistné povinnosti podroben. Uvádí tu stížnost, že Antonín B. sice také jako domácí dělník zpracovával pro st-le bavlnu, kterou mu st-l ke zpracování dával, že však se to dělo jen ve zcela nepatrné míře, kdežto ostatní část bavlny dával zpracovati jiným domácím dělníkům, které si sám zjednával a vyplácel, jichž tedy sám byl zaměstnavatelem, že dále jako domácí dělník pracoval i pro jiné zaměstnavatele a že konečně vystupoval i jako samostatný podnikatel-živnostník, neboť kromě bavlny ke zpracování mu dané sám na vlastní

účet bavlnu nakupoval, zpracovával nebo zpracovávatí dával a různým podnikatelům, mezi nimi i st-li, prodával, jsa kromě toho chalupníkem, jehož hlavním zaměstnáním bylo zemědělství.

K těmto vývodům stížnosti je předem poznamenati, že závěrečný poukaz, že Antonín B. byl chalupníkem, jehož hlavním zaměstnáním bylo zemědělství, vybočuje z okruhu ostatních vývodů, jimiž se st-l snaží dovoditi nepřipustnost povinného pojištění Antonína B. s hlediska odst. 2, a míří na ustanovení odst. 1, jenž z pojistné povinnosti vylučuje zaměstnání vedlejší, a jest proto vyřízen úvahou, jež byla podána v první části tohoto nálezu. V této druhé části nálezu jest proto poukaz ten ponechatí beze zřetele a jest přihlédnouti jen k poukazům zbývajícím.

V jejich rámci bylo pak uvážiti:

Již nahoře bylo citováno ustanovení § 1 odst. 2 zák. nemoc. ve znění novely č. 268/19, které praví, že pojištění jsou také domácí dělníci, t. j. osoby, jež nejsouce živnostníky podle řádu živn., pravidelně a nikoliv pouze příležitostně vykonávají živnostenské práce na zakázku jednoho nebo několika zaměstnavatelů mimo dílnu zaměstnavatelovu i tenkrát, byla-li jim práce přidělena osobami zprostředkujícími (skladovními).

Z tohoto ustanovení jde, že stížnost zcela bezdůvodně popírá pojistnou povinnost Antonína B. proto, že jako domácí dělník nepracuje jen pro st-le, nýbrž i pro jiné zaměstnavatele, neboť uvedený předpis stanoví pojistnou povinnost výslovně i pro případ práce na zakázku několika zaměstnavatelů, a nemůže proto uvedená skutečnost proti zásadní pojistné povinnosti domácího dělníka býti právem namítána.

Zbývají pak již jen dvě námitky. Předně, že Antonín B. bavlnu jemu ke zpracování odevzdanou nezpracovával sám, nýbrž dával ji z části zpracovávatí jinými domácími dělníky, které sám zjednával a platil, čímž po názoru stížnosti přestal býti Antonín B. domácím dělníkem, jak pojem ten má na mysli cit. předpis 2. odst., stav se sám podnikatelem, jenž dává zboží vyráběti domácími dělníky, a za druhé, že Antonín B. mimo bavlnu ke zpracování mu dávanou sám na vlastní účet bavlnu nakupoval, zpracovával nebo zpracovávatí dával a různým podnikatelům, mezi nimi i st-li, prodával, z čehož stížnost dovozuje, že Antonín B. v této své činnosti byl živnostníkem podle živn. řádu a pak ovšem pojistné povinnosti podle cit. 2. odst. § 1 nepodléhal, když podle tohoto předpisu jsou domácí dělníci podrobeni pojistné povinnosti jen potud, pokud nejsou živnostníky podle živn. řádu.

Obě tyto námitky vznesl st-l již ve svém odvolání, leč žal. úřad nezaújal k nim v nař. rozhodnutí stanoviska, nezabývá se jimi ani po stránce právní, ani případně po stránce skutkové. Tím jednak znesnadnil st-li obranu, jednak znemožnil nss-u, aby zákonnost nař. rozhodnutí, jež ve věci st-lovo odvolání zamítlo, bezpečně mohl přezkoumati, pročež zakládá nedostatek ten podstatnou vadu řízení. — — — —

Č. 10.299.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní (Slovensko): * Ve sporech o nemocenské pojištění zaměstnanců, uvede-